

Dziecko 6-letnie w szkole: wyzwanie dla dziecka, rodziny i szkoły

marzec, 2014 r.

Sześciolatek sześciolatkowi nierówny!

Anna Kłobukowska, Katarzyna Wicher
Instytut Psychologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Rozwój sześciolatków należy postrzegać w kategoriach PROCESU. Oznacza to, że w życiu dzieci następują dynamiczne zmiany, a nabywanie określonych umiejętności u każdego z nich przebiega trochę inaczej – różne kompetencje mogą pojawiać się w trochę innym momencie (wcześniej bądź później). **Cel, do którego dążą, jest ten sam, ale czas, w którym do niego dotrą, jest inny (metafora biegu przełajowego).**

	Wiek przedszkolny	SZEŚCIOLATKI	Młodszy wiek szkolny
Procesy poznawcze	Uwaga mimowolna, trudności z koncentracją uwagi przez dłuższy czas		Zwiększenie zakresu i czasu trwania uwagi dowolnej, zależnej od woli
	Brak lub niewielki udział strategii pamięciowych, pre-strategie pamięciowe		Większa zdolność do stosowania indywidualnych strategii pamięciowych
	Trudności w planowaniu własnych działań, refleksji nad własnym zachowaniem		Większa zdolność do tworzenia planów, zastanawiania się nad własnym zachowaniem
	Myślenie oparte na intuicji		Rozwijanie myślenia logicznego
	Egocentryzm poznawczy, trudność z przyjęciem innego niż własny punktu widzenia		Wzrasta zdolność do uwzględniania różnych punktów widzenia
Emocje	Emocjonalny stosunek do samego siebie		Wyższy poziom refleksji nad emocjami
	Trudności w regulacji własnych emocji, niska efektywność kontroli emocjonalnej		Wyższy poziom regulacji własnych emocji, coraz sprawniejsza kontrola emocji
	Trudności w rozpoznawaniu i rozumieniu emocji innych osób		Wzrasta rozpoznawanie i rozumienie emocji innych osób
Zabawa	Fantazjowanie, wymyślanie różnych zabaw samemu i z innymi dziećmi		Zabawa z rówieśnikami, wspólne wymyślanie z nimi zabaw, gry z regułami
Kompetencje społeczne	Trudność w przestrzeganiu zasad postępowania, umów z nauczycielami i reguł grupowych		Większa znajomość reguł i gotowość do ich przestrzegania
	Rówieśnicy nie odgrywają tak znaczącej roli w dokonywanych ocenach i samoocenie		Opinia rówieśników jest coraz ważniejsza

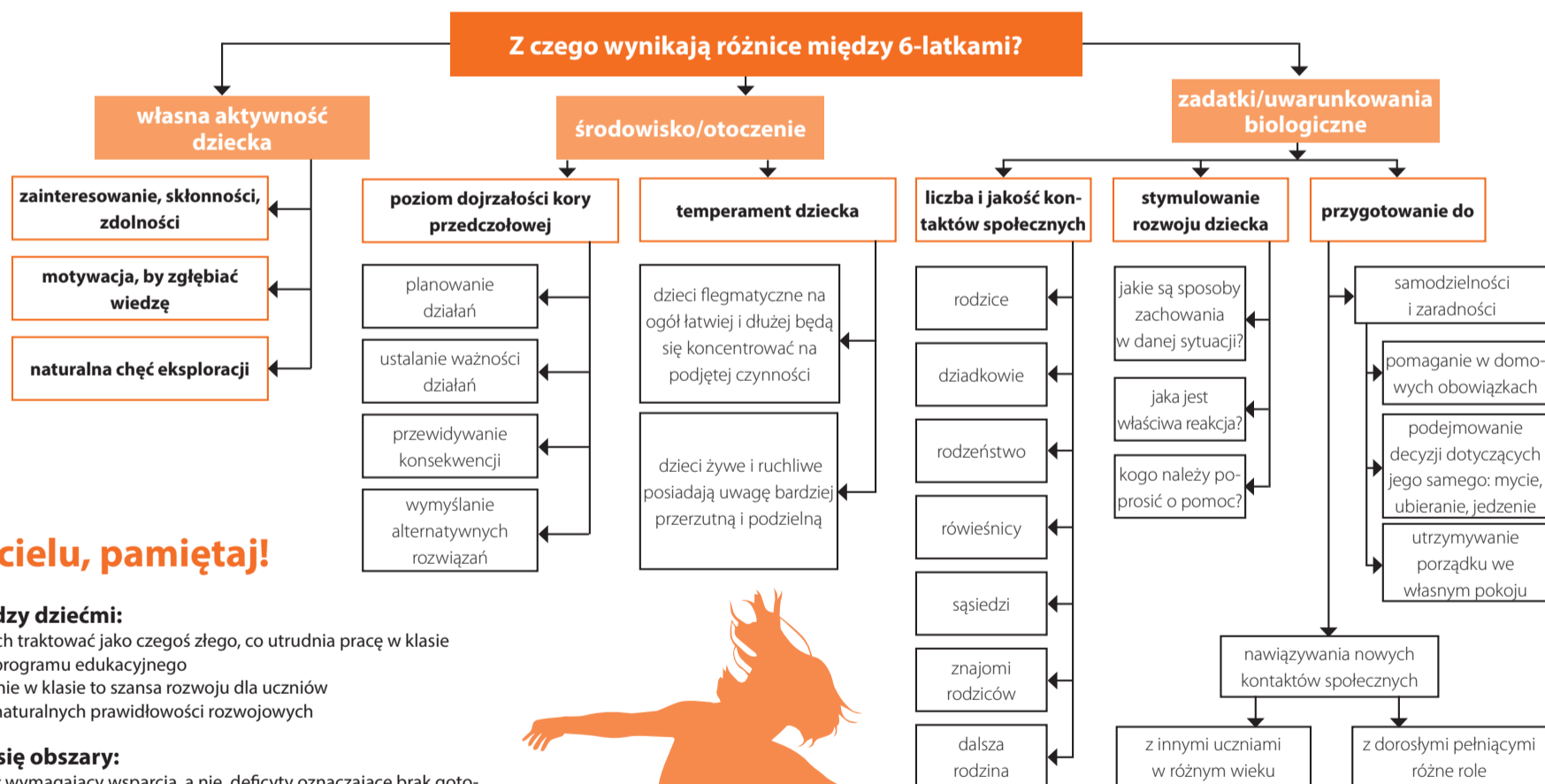
KAŻDY SZEŚCIOLATEK JEST INNY

Staś jest bardzo towarzyskim dzieckiem, lubi bawić się razem ze swoimi rówieśnikami, jest opiekuńczy i najlepiej na świecie potrafi pocieszyć smutnego kolegę lub koleżankę.

Zosia najbardziej lubi tworzyć kolorowe ubranka dla swoich lalek, ciągle wpadają jej do głowy nowe pomysły, czasami sprawia jej trudność skupienie się i dokończenie realizacji jednego pomysłu.

Filip potrafi już dużo rzeczy zrobić zupełnie samodzielnie – ubrać się, zawiązać buty czy obsługiwać komputer. Ostatnio z pomocą taty zrobił pyszne ciastka owsiane. W przyszłości chce zostać kucharzem.

W niektórych obszarach **sześciolatek** może znacznie **przewyższać** swoich rówieśników, natomiast inne umiejętności mogą mu jeszcze sprawiać duży **problem**. Dodatkowo, dzieci będą **różnić się** nie tylko posiadanymi już kompetencjami, umiejętnościami (strefa aktualnego rozwoju), ale także tymi, które są dopiero w załączku, które dopiero się tworzą, do których potrzebują jeszcze pomocy i wsparcia dorosłego (strefa najbliższego rozwoju).

Nauczycielu, pamiętaj!

Różnice między dziećmi:

- nie należy ich traktować jako czegoś złego, co utrudnia pracę w klasie i realizację programu edukacyjnego
- zróżnicowanie w klasie to szansa rozwoju dla uczniów
- wynikają z naturalnych prawidłowości rozwojowych

Rozwijające się obszary:

- to potencjał wymagający wsparcia, a nie deficyty oznaczające brak gotowości do rozpoczęcia nauki w szkole
- większość kompetencji związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku szkolnym dziecka dopiero się rozwija, 6-latek potrafi już bardzo dużo w porównaniu z dzieckiem 3-4-letnim, ale znacznie mniej niż dziecko 9-10-letnie

Jak wspierać?

- nauczyciel powinien budować w dzieciach poczucie kompetencji i wspierać je w tych obszarach, które nie są jeszcze dobrze wykształcone – koncentrować się na ich mocnych stronach, jednocześnie uwzględniając ograniczenia, jakie wynikają z ich słabszych stron i nad nimi stopniowo pracować
- środowisko szkolne gotowe na przyjęcie dziecka wierzy w jego możliwości i wie, jak dużo zależy od właściwej atmosfery panującej w klasie i w szkole. Klimat wzajemnej pomocy i wrażliwości na potrzeby nowych 6-letnich uczniów tworzy podwaliny zrównoważonego rozwoju i adekwatnej samooceny

Literatura:

- Brzezińska, A. I., Matejczuk, J., Nowotnik, A. (2012). *Wspomaganie rozwoju dzieci 5 – 7 letnich a ich gotowość do radzenia sobie z wymaganiami szkoły*. Edukacja, 1 (117), 7–22.
- Kłobukowska, A., Wicher, K. (2014). *Psychologiczny wizerunek dziecka u progu szkoły*. W: A. I. Brzezińska, J. Matejczuk, P. Jankowski, M. Rękosiewicz (red.), *Sześciolatki w szkole: rozwój i wspomaganie rozwoju* (s. 77–98). Poznań: Wydawnictwo Fundacji Humaniora.
- Prezentacja multimedialna: *Przedszkole – tu się rozwija świat*, autorzy: A. I. Brzezińska, K. Appelt, S. Jabłoński, J. Matejczuk, B. Ziółkowska, J. Wojciechowska, Zakład Psychologii Socjalizacji i Wspomagania Rozwoju, Instytut Psychologii UAM.

Plakat przygotowany na konferencję pt. „Dziecko 6-letnie w szkole: wyzwanie dla dziecka, rodziny i szkoły” współfinansowaną ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.